

Irena Príkopská Macsiczová

(^{*} 1931)

[vypočujte
podcast](#)

[prečítajte
príbeh](#)

Faktografické úlohy:

1. Slováci a Maďari sú dve etniká, ktoré stáročia žili v spoločnom štátom útvare. Priprav časovú os, kde zaznačíš existenciu Uhorského kráľovstva, Rakúskej monarchie a Rakúsko-Uhorska. Podľa vlastného uváženia zaznač na časovú os aj troch panovníkov/panovníčky, ktorí ovplyvňovali územie Slovenska, niekajšieho Horného Uhorska.

Mapa Uhorska. Zdroj: Mapyuhorskaslovenska.blogspot.com

2. Po prvej svetovej vojne sa Rakúsko-Uhorsko rozpadlo. Slovensko sa stalo súčasťou 1. Československej republiky (od roku 1918 do roku 1938/39). Postavenie Maďarov na území novovzniknutého štátu sa zmenilo, stali sa etnickou menšinou. Začíň o postavení tejto menšiny v Československu. Zistí, aká bola početná a v ktorých častiach Slovenska žilo najviac občanov maďarskej národnosti. Informácie hľadaj napríklad TU alebo v publikácii J. Botíka: Etnická história Slovenska (Bratislava, 2007).

Príchod Maďarov do Karpatskej kotliny.

Zdroj: Historylab.dennikn.sk

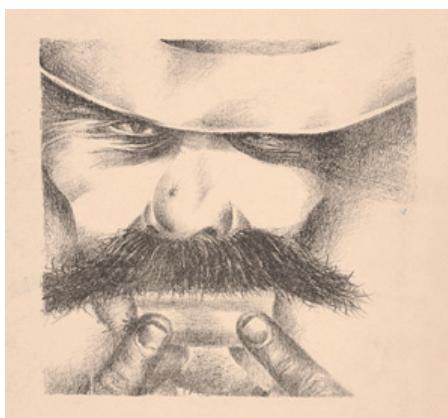
3. Veľkú zmenu v počte a štruktúre obyvateľstva zaznamenalo Československo po 2. svetovej vojne. Zapríčinilo ju nielen systematické vyvražďovanie niektorých etnických skupín (Židia, Rómovia a iné), ale aj tzv. Benešove dekréty prijaté v roku 1945. Z overených zdrojov si naštuduj, ako sa tieto dekréty a ďalšie opatrenia československej vlády dotkli nemeckého a maďarského obyvateľstva.

Úryvok z tzv. Benešových dekrétov. Zdroj: Novycas.sk

Úlohy vzťahujúce sa k príbehu:

1. Pani Irena Macsiczová pochádzala z rodiny maďarskej národnosti. Vypočuj si alebo prečítaj jej príbeh. Zameraj sa na pamätníkino detstvo a vyber momenty, kedy sa nejakým spôsobom prejavovala jej maďarská národnosť. Napr. pri výuke jazyka na školách.

György Ruttikay: Cigarety šúľajúci Maďar z vidieka
(O dedinských a mestských ľudoch I.).

Zdroj: Webumenia.sk

2. Pani Irena sa narodila na Slovensku. Ako príslušníčka maďarskej menšiny musela v 50. rokoch 20. storočia natrvalo opustiť Československo a bola presídlená do Maďarska. Naspať sa vrátila v 90. rokoch 20. storočia. Prečítaj si alebo vypočuj, ako prežívala stáhovanie a následne aj návrat na Slovensko. V triede si usporiadajte diskusiu o nútenom vystahovaní, strate domova a možnosti vrátiť sa späť.

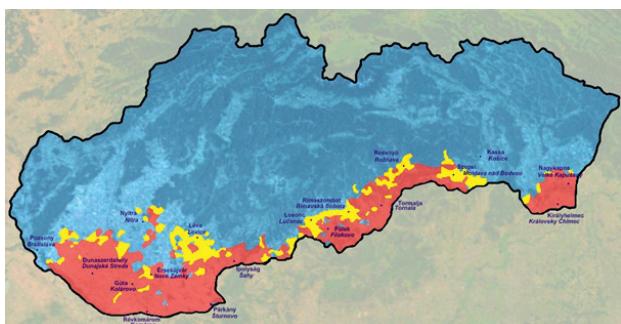

Zdroj: Zurnal.pravda.sk

3. Irena Macsiczová prežila 40 rokov v Maďarsku. Vypočuj si alebo prečítaj, ako pamätnička spomína na roky života v Maďarskej ľudovodemokratickej republike. Pouvažuj, aké mohli byť motívy pani Ireny pre návrat na Slovensko.

Projektové úlohy:

1. Pani Irena Macsiczová sa narodila v Čeklíse. Dnes túto dedinu poznáme pod názvom Bernolákovo.

Tvoja úloha:

Nielen Čeklís, ale aj iné obce na juhu Slovenska boli počas existencie Československa premenované. Ich názvy boli poslovenčené alebo získali úplne nové pomenovania. Rozdelte sa v triede do niekoľkých skupín, z ktorých každá bude vyhľadávať podrobnejšiu história zmeny názvu obce na južnom Slovensku. Skúste zistiť nielen to, kedy bol názov zmenený, ale aj to, ako sa vyberal názov obce. Relevantné zdroje nájdete napríklad TU. Nástroj na vyhľadávanie názvov obcí nájdete TU.

Percentuálne zastúpenie maďarskej populácie v jednotlivých častiach Slovenska (stav 2001). Červená 50-100%, žltá 10-50%, modrá 0-10%.

Zdroj: Wikipedia.org

2. Pamätníčka, pani Irena, bola maďarskej národnosti.

Tvoja úloha:

Maďarská minorita je najpočetnejšou menšinou na Slovensku a žije prevažne v južnej časti Slovenskej republiky. Zistí viac o živote tejto komunity na Slovensku. Zmapuj, aké maďarské spolky alebo súbory v našej krajine pôsobia a akej činnosti sa venujú. So spolužiakmi a spolužačkami vyberte 5 aktivít, ktoré vašu triedu najviac zaujali, a pripravte si k nim nástenku.

Zdroj: Kulturamensin.sk

3. Maďari a Slováci žili stáročia v spoločnom štátom zväzku. Téma vzťahov Maďarov a Slovákov v minulosti i v súčasnosti je stále živá a aj citlivá téma.

Tvoja úloha:

Vypočuj si [podcast](#) a [reportáž](#) o publikácii, ktorá sa venuje dievčatám a ženám žijúcim na Slovensku a v Maďarsku v rokoch 1955 – 1989. Podcast, reportáž a publikácia ponúkajú pohľad na život v Maďarsku a na Slovensku z odborného pohľadu. Zaznač si, či a aké rozdiely zaznamenali odborníčky v živote v Maďarsku a na Slovensku v danom období. Ide o publikáciu Marty Botikovej a Zity Deáky: Dievčatá, ženy na Slovensku a v Maďarsku / Lányok, asszonyok Szlovákiában és Magyarországon (1955 – 1989).